ՓԱՆԵՐԳԻՐ — ՏԱՐԻ — Թիւ — 1118 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 27 — ՀՈՒԼԻՍ — 1871

ԳԱՅՄԱՆԸ

Տարեկան գին և Գաւառաց համար 180 գր.
» Կամ առաց » 10 մէջ
Վեցամսեայ Գաւառաց » 90 գր.
» Կամ առաց » 5 մէջ
Խորհրդանշեալ թերթի գին 50 փր.
Յայտնութեան տարը մէկ տողի համար 3 գրուշ, երկու տողի համար 2 գրուշ, աւելի տողերու համար զատ տակերկրեալ կ'ելլայ։

ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆԸ

Դուրս գալիք լրագրեր ճանաչելու համար խնդրւոյ է։

Լրագրոյս փոխարինակ նամակ կամ օր. իցէ գրութիւն խնդրելիք — Ցնորէնին պիսակ ուղղուի, Գ. Պալիս Զինկի խան, Մասիսի գրատունը։

ԳԱՅՄԱՆԸ

Դուրս գալիք լրագրեր ճանաչելու համար խնդրւոյ է։

Լրագրոյս փոխարինակ նամակ կամ օր. իցէ գրութիւն խնդրելիք — Ցնորէնին պիսակ ուղղուի, Գ. Պալիս Զինկի խան, Մասիսի գրատունը։

Նամակ ծանրը չընդունուիր։

ՊՈՒՅՍԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 27 ՀՈՒԼԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Դաղղիոյ մէջ ամենուն միտքը վերջնական վերակազմութեան խնդիրով զբաղած է, երկրին կրած անօրինակ հարուածն ու ապականները կարգէ դուրս կարեւորութիւն մը տուած են այս խնդրոյն։

Ներկայ ժամուս մէջ, կրնայ թւալ ամէն քաղաքական կուսակցութիւնները միակ խորհրդով մը ներշնչուած են, այն է Սէտանի վրէժը։ Վերակազմութեան ծրագիրը քննելու պատճառ ունեցող յանձնաժողովոյ անդամ բարձրաստիճան ապրիլի եւ երեսնամեայ միակ նպատակն է շուտով 500—800 հազար զօրաց հոգը եւ պատերազմի մեքենան կարագ բանակ մը կազմել։ Բրուսիական դրութիւնը նոյնութիւնամբ կամ փոխարինութեամբ պիտի ընդունի։ Ամէն քաղաքացի [illegible] տարին 165000 մարդ զինուորութեան առնուելով, հաւանականաբար կարճ ժամանակի մէջ Դաղղիա կրնայ 1 միլիոն 600 հազար պատերազմող ունենալ։

Նրկնանկարար կը յարէ Թոլմէ, այս ազգ իւնդին հանելու համար ասան եւ չարս ասրի զէնք է. եւ մինչեւ այն ժամանակ անդա չա հաստատակայ միարդին ինքզինք օտիֆիցիալ փարչական եւ կառավարական վերակազմութեան կաշխատի։ Բանակը, կրնէ դիշերալ լրագիրը, ազգի պետութեան չատին մէջ ամէն բանէ առաջ ներքին բարեկարգութիւնն ու խաղաղութիւնը պաշտպանելու. մինչոյ մ'է, ասիկանութեան ժամանակ մ'է։ Բայց ընկերական վերդոմանց մէջ, երբեմն պաշտպանողը յարձակող կը լինի։ Ահա այս պատճառաւ. Դաղղիոյ ազգ այն ժողովին մէջ վիճուելիք վերակազմութեան խնդիրը երկու. կերպ կարեւորութիւն ունի։ Դաղղիոյ կառավարութիւնը խիստ շատ ամրացած ինքզինք խարուած ունուս իր ամենայարութեան մէջ։ Հան՝ ուր կրնաւորական հնազանդութիւն զբաղնելու փառաւորութիւն ունէր, ասահակութեան եւ ընկերութեան հոգի զատուս։ Լուի ԺԶի օրով, արքունի պատուոյն գիտուորները։ Տիրելիարի օրով եւ 1830ին 1848ին եւ 1871ին ալ կառավարական զարքերն յեղափոխութեան կողմերն անցան։

Այն խնդրոյն վրայ Փարիզէն Պէլճիոյ Էնտէբանասնս լրագրին գրուած առանձնաւորութիւններն ալ նշանակութեան արժանի են։

«Դաղղիոյ զինուորական բանակին կամ մանաւանդ բանակաց ներկայ վիճակին այնպիսի խնդիր մ'է, որ մէկ սրբէն միւսը կրնայ մեծ կարեւորութիւն ստանալ։

«Մեք հիմա երեք բանակ ունինք իրարու առջեւ, որոց իւրաքանչիւրն իր յատուկ հոգին եւ միտումներն ունի։

«Նախ կայսրութեան բանակը կայ։ Մէցի եւ Սէտանի բանակը։ Պասկիրաղմի պաշտօնեան, որ նոյն բանակին հին զօրավարներէն մէկն է, փորձի եւ դաւառաց բանակներն անոր ղեկը։ Ամէն պաշտօնեաներն եւ ամէն պատասխանատուներն այս բանակին բարձրաստիճան ապրիլից հաստիր են։

«Յետոյ կայ այ փարիզի բանակը, որ առաջնոյն չափ լաւ բաժին չունի հիմա, բայց պաշտպանութեան մէջ ոչինչ նպաստաւոր օրեր ըլլալուն համար չհամարձակիր արտնչել թէ եւ ժամանակ ժամանակ իր գոյութիւնը նշանակել կուտայ։

«Վերջապէս դաւառական բանակը կայ։ Ճանոթի եւ Ֆէտերպի բանակը, որ բացարձակապէս զոհուած է, ասկան զօրավարները մեծ ժառանգ իրենց պաշտօնէն հանելու պատերազմի պաշտօնէին ձեռաք։ Բայց ընտրացոյց կը ներկայանան, եւ անանք ալ զիրենք երեսփոխան ընտրելով ժողովը կը ղրկեն, որ դիւանագիտական ընդդիմութեան հանդէս մը կը կազմեն։

«Գ. ժողովութիւնը մինչեւ խակ դիւանագիտ մէջ ճարտարած է, որոյ հոգին բարբարոսին ասարեր է կայսերական բանակին հոգիէն։ Ժամանակ է որ նոր եւ լաւ դիւանագիտական օրէնք մը գայ եւ այս դանդաղ ասարերքն ի մի ձուլէ։ որք կրնան երկրին հանար ծանր վտանգ մ'ըլլալ եթէ այսպէս բաժանեալ եւ առանձին մնան։ Եւ որոց միութիւնը կրնայ ընդհանրապէս ասապիս ակնածելի եւ ասապիս ողղային զօրութիւն մը կազմել։»

Փարիզէն Պէլճիոյ Էնտէբանասնս լրագրին գրուած նամակ մը Գ. ժիւլ Ֆաւրի հրաժարման պատճառը կը յայտնէ։

Գ. ժիւլ Ֆաւր խնայողել է Գ. Թիէրի, որ եթէ ազգային ժողովին եւ պիկոգրատոց ազնիւազերեն իրեն գարձնէ, ինքը հրաժարական պիտի տայ։

Գ. Թիէր զայս գիտնալով եւ Գ. ժիւլ Ֆաւրի հրաժարիլը չուզելով, ժողովին մէջ ամէն ջանք ըրաւ որ ազերասդրերն ազատքին գործոց պաշտօնէին չդիպուին, բայց յետոյ մոլակոչմանց յամառութենէն յաղթուելով դիմանելու պարտաւորեցաւ։

Թէպէտ Գ. Թիէրի ըրած յայտարարութիւններէն եւեւ ազիւսագրերուն արտաքին գործոց պաշտօնէին կրկնելը քաղաքականապէս իր ծանրակշռութիւնը կը կրճատնէ, բայց Գ. ժիւլ Ֆաւր այնչափն ալ չուզելով, ըրած յայտարարութեան հաստատ հրաժարական տուաւ։

Կարծի թէ Գ. ժիւլ Ֆաւրի հրաժարութիւնն հետեւ Գ. ժիւլ Սիմոնն ալ պաշտօնէութեան մէջ չը մնար, եւ նա ալ կը հրաժարի։

Լիսաբոնոյ անդրանիկներուն կայսրիկաց եւ կառավարութեան մէջ գլուխ մը ելած որ գրան դոր կը մեծնայ։

Պէրլինի մէջ հրատարակուած ֆէրմանիա լրագիրը որ կամիսիկ կուսակցութեան բերանն է, հետեւեալ պատանիքը կրնէ Բրուսիոյ։

«Վիրէն մամրուսի մէջ Թոպ չարաւ ելեր կոմիսիկաց հետեւիս բանակ կուգեն, ոչ ասեղնատոր հրացաններն եւ ոչ վէրաբերի հրացաններն որպէս յաղթութիւն կրնան բերել։ ընդհակառակն այնպիսի դիմադրութիւն մը կը դիդեն։ յորմէ դէս չանողը շահաւոր կրլլայ իրենց։»

«Կամիսիկները գերազանցութիւն չեն ըներ։ բայց քանի որ Պէրլինի մէջ կամիսիկները հարատաստատուն, դիմադրողներ մեծ մասամբ մէջ ծագած գժտութիւններէն օգուտ պիտի քաղէ։ Այն ժամանակ շուտով պիտի տեսնուի որ Գերմանական կայսրութիւնը զրաւուած չափ հաստատուն չէ։»

Ռուսաստանէն եկած վերջին լուրերուն նայելով, Մոսկուայի մէջ գլուխ մը չարաւնակ, եւ յուլիսի սարքերուն ժամանակ աւելի սատակուած է։ բանուորներուն կիսէն աւելին կը մեռնին, շատը մեկ երկու ժամու մէջ։

Այս հարուածը որպէս թէ բուսական չլինելով հրդեհներն ալ սարսափելի կերպիս յանախած են մինչեւ քաղաքին մէջ։ Ռասիկոնութիւնը քանի մը մարդ բռնած է։ որք խուսափելու յայտարարութիւններ կը դրուին՝ ռասիկոնական կառավարութիւն խնդրելով եւ փարիզի հասարակապետաց հանրութիւն յայտնելով։ Տարակոյս չէ մնացած որ հրդեհներն ալ այս մարդոց գործն են, որք հայրենասիրական սարքերուն հուլը թէթեւի արաւանիներով ազատ ազատելու կաշխատին։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 4 օգոստ.

Հասարակաց արժէքները (Ֆոնտս եւ այլն) կը բարձրանան։ Դերբին քաղաքականութիւնը գոհացուցիչ կերեւի։

Վիեննա 4 օգոստ.

Երկրին լրագիրները Բուսանիոյ դէ. հնչեն եւ կը խնդրեն որ ակրութիւնները Ամիրուպէրկի արուած Բուսին երկաթուղոյ բաժանորդներուն չանցը պահպանելով հոգեր միջոցներն, եւ կուսնշեն թէ Բուրբիա ալ պիտի է ուժ ասոյ այս միջոցներուն։

Գրասենեակն եւ անանասական մասերն երկաթուղեաց կը հան խնդրոյն մէջ։ Բուրբիոյ ասուած յուշագրութիւնը կը հաստատէ, եւ կարագրուցանէ թէ Պանարբոյ—Ակրաիվոն ճանքան նոր մասնաճիւղը բանտիրը ընդհանուր հանգիստ մը կազմելին եւ չինութեանց աշխատութիւնները անարգելութիւնը զարգացուելը Բուրքիոյ շահաւէտ է։

Պէրլին 4 օգոստ.

Զրոյց կայ հոս թէ Բուսանիոյ կարգած ելիքները պիտի հրատարի։

Լոնդրա 4 օգոստ.

Զորագին մասնաժողովը բարձրագոյն պատասխանատուի Բուսանիական փոխարինութեան բաժանորդագրութեան դէմ, որ կառավարութիւնը որոշած է յուլիս ամսոյ մէջ։

Փարիզ 3 օգոստ. առաւօտ.

Այս գիշեր ազգային ժողովին մէջ վիճաբանութիւն եղաւ այն առաջարկութեան վրայ որ պատերազմին ժամանակ Դաղղիոյ ասնակրեն եղած դաւառներուն կրած վնասները բոլոր Դաղղիոյ կրելու սաղ կուզէ։

Տեղեկութիւնը կրսէ թէ քննութեան յանձնաժողովին ներկայացուած պահանջիք գումարը 666 միլիոնի կը հասնի, որոյ 580 միլիոն սասք։

Ի Թիէր ըսաւ թէ չկրնար թոյլ տալ ժողովը ենթադրէ թէ կառավարութիւնը հասուցուած վնասներու սեղրութիւնը կրնդունի։ Գէսք եղած դումարը մէկ երկրորդ է, եւ դանձը չկրնար վճարել։ Գ. Թիէր ընդարձակ եւ խորին սիրտանք ներկայ կարդ կարծուելու առաջարկեցաւ։

Վիճաբանութիւնը փազը պիտի շարունակէ։

Փարիզ 3 օգոստ. իրիկուն

Սրբիկուան վիճաբանութիւնն այսպէս չարունակեցաւ։ Գ. Թիէր հասուցուցաւ վճարելը սահմանեալ ամսոյ ամսոյ։ Գ. Թիէր յայտնեց թէ գանձն անհնարութեան մէջ է այսպիսի բարձր գումար մը վճարելու։ Սասիկ յուսալնք ժողովին մէջ։ Վիճաբանութիւնը կը չարունակէ։

Նրանց պաշտօնեան ծանոյց թէ Գանքային հետ կարգադրութիւն մ'ըրած է, որոյ զօրութեամբ երբորդ կէս երկրորդի վճարքը մինչեւ օգոստոս 15 պիտի ամբողջանայ։

Գաշտման վճարքն օգոստոս 15ին պիտի վերնայ։ կրսեն, երբոր նոր սահմանուած պայմանագրութիւնները կազմուած լինին։

Լոնդրա 5 օգոստ.

Ընդհանրին վերակազմութեան օրինագիրն ընդունուեցաւ։

Հէյսպէրի 6 օգոստ.

Դերմանիայէն Անգլիայէն եւ Աւստրիայէն զրկուած պատգամաւորներէ բաղկացեալ հականախալական ժողով մը գումարեցաւ ի գովեստ եւ ի քաջալերութիւն Տէօյնիկերի։

Փարիզ 6 օգոստ.

Պ. Թիէր պաշտօնապանները Վէրսալի մէջ հաստատուիլ առաջարկութեան դէմ կը կենայ։

Մարսիլիայի նաւահին կառավարիչ Գրոսինէ ծովապետն ինքզինքը ապանեց։

Ղիսրէնցա 6 օգոստ.

Կը հաստատուի թէ Թուրքիոյ դեսպան Ֆէրիատէս պէյն Խալիոյ եւ Գերմանիայի մէջ բացուած վէճին վրայ արտաքին գործոց պաշտօնէին հետ բանակցելու դնաց ի Հռոմ։

Փարիզ 7 օգոստ. իրիկուն.

Այսօր Վէրսայլի մէջ պատերազմական առեանը բացուեցաւ տպագրութիւնները դադարելու եւ ամբաստանութեան դիրը կորզուելու համար։ Վաղը հարցաքննութիւնները պիտի սկսին։

Ղնիէրնասնոյ ընտրութեան դէմ պատասխանական միջոցներ ձեռք առնելու առաջարկութիւնը, որոյ ծրագիրը Գ. Ֆիֆոր ներկայացուցած էր, ընդունեցան առնուազ որոշութեամբ իբրեւ սոցիալական։

Վիէննայէն մեզ եկած մամուլը սենկոութիւններ կը հաստատեն թէ Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ կայսերաց մէջ ըլլալիք տեսակցութիւնը քաղաքական նշանակութիւն բնաւ չպիտի ունենայ։

Լոնդրա 5 օգոստ.

Ցամ. Փոխ.	75 ֆ.
» փոխ 1865	62 ֆ.
» » 1869	56 ֆ.
Անգլ. Բանկ.	93 ֆ.
Բանկի Գաղդ.	55

Լոնդրա 5 օգոստ.

Ոսկեան	17—6
Մանէր	45 ֆ.
Մեսաքս Զամբէ Ղ. տես.	28/6

Ամստրդամ 5 օգոստ.

Բամպակ. Մ. Ն. Օ. Ցվ.	
Ցախուած	10000 հակ.

Վիէննա 5 օգոստ.

Ֆուտէրի բաժինք ոչ ազատեալ 56,25
Ադիո 121.25

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կանեայէն օգոստ. 4 թուով եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Գոլանէն զրկուած կայսերական զօրքը հոն հասած եւ բարեկարգութիւնն ամէն տեղ հաստատուած է։

Շքեղապէսն յուլիս 24 թուով Ֆուտիէ տ'Օրիան լրագրին գրուած նամակ մը քաղաքին մէջ ծագած խլրտումները հետեւեալ կերպիւ կը պատմէ, եւ բոլոր եղածին պատճառ եւ պատասխանատու տեղն ոյն կուսակալը կը համարի։

Յուլիս 18էն ի վեր, կրօն, շուկան եւ խանութները գոց են, եւ բնաւ գործ չկայ։ Ժողովուրդը մէկ կողմէ եւ զօրքերը միւս կողմէ զինեալ կ'ըսպասեն, հակառամարտ ապրելու պատրաստ թշնամեայ պէս իրար դիտելով։ Ռասպի կրնար մեր տաղնապ վիճակը հասկնալ։

Այս ըսելէ եառեւ նամակագիրը կ'սկսի խռովութեան պատճառները պատմել։ որք կուսակալին բանտարկեալներն եւ ժողովրդեան օգտին հոգ չտանելէն յառաջ եկած են կրօք։

Բաղնաթիւ քրիստոնեայք ալ հաճկաց հետ միացած են՝ տաւել զանազան խնդիրներու մասին պահելու համար քան թէ խռովութեան մասնակցելու մտօք։ Ասոնք այ Ցեռնկոյ հետաչեն ուզեր խմնցնել։ Փաստն, որուն ժողովուրդը չպիտի ներէ հրբեք յուլիս 18ի իրողութիւնները, որոնք քաղաքին ու. ամիսոյ դատարանի մէջ ձգած է։ Արդէն քանի մը հեռագիր զրկեցին Ռ. Դրան մայրաքաղաքը։ Դրան ժողովրդեան դրամներուն, բայց նոքա չուզեցին այն հեռագրին վաճառականութեանը հաստատ եւ տարաբարեկեցին զայն։ Մէնճիսին անդամներն իրենց տարագրութեամբ հաստատեն անոր փոխերականութիւնը։ Բայց նոքա յանձն չառնելով այսպիսի յայտարարութիւն մ'ընել, բոլոր ժողովուրդը հիմա այնպէս համոզուած է որ ոչն հեռագիրը փաշան կեղծած է ժողովուրդը խաբելու եւ նոր մեքենայութեան մը զոհ ընկնելու համար։

Մրցակ ամուր է մեր վիճակը, կարծէ Ֆուրիէի նամակագրը։ Երբոր մը տաժան թէ հրացանի պայթում մը բաւական է ապրանքի արիւնհեղութիւն յառաջ բերելու։

Ժողովրդեան զրոյները, վատագը տեսնելով, ամէն հարկ եղած միջոցները ձեռք առած են՝ բարեկարգութիւնը բարեկարգութեան մէջ պահելու համար, եւ զարմանալի ապրանի է որ այսպիսի մեծ խռովութեան մը մէջ կրնայ պատճառելիք խաղ մը կամ գործ մ'ըրած չէ մէկը։

Բոլոր դիէրն այնպէս լաւ հոգութիւն կրնեն, որ ժողովրդեան մը պատահած չէ քաղաքին մէջ։

Խոսք կայ թէ Ֆէլէն զօրք եւ տեսակ մը պիտի գայ ժողովրդեան գանգատները քննելու համար։ Այս վերջին նպատակը ձեռք կը բերուի եթէ Բ. Դուռը մեր պատասխանը վարչութեան գլուխը լուսամիտ եւ կիրթ մարդ մը դնէ որ, կարող ըլլայ ժողովրդոյ ճշմարիտ շահերն իրենց հասկցնել եւ անաչառ որդորութիւն ընել առանց խորութեան։

Նոյն լրագրին Հալէպէն յուլիս 27 թուով գրուած նամակ մ'ալ հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ Շամարաց տագնապակութիւններուն եւ Հալէպի վիճակին վրայ։

«Միջադեսաց մէջ Մարաղնի եւ Մէտրինի շրջականերն անցած տխուր անցքերը մեծ երկիւղ եւ սրտատանջութիւն պատճառեցին վաճառականաց։ Անապատն արեան եւ կրակի մէջ է։ Շամար բուսած արաբներն ապրատամբելով ամէն չարիք կը գործեն։ Այս թափառաբնակ ցիրիներուն վրանատեղեաց մօտ գտնուող բոլոր դաշտերն ալեւոտաբեր եղած են։ Հունձքերն այլեւ ոչ կողոպտուած, բաղմաթիւ գեղեր իրենց ժողովրդներով հանդերձ ջնջուած են։ 400 ուղտերու կարաւան մը՝ որ Մուսուլէն Հալէպ կը գար բարդ ու. ղխտոր (մապը) բերելով ապստամբներուն որս եղաւ։

«Այս չարութեանց առիթ Մուսուլի Մարաղնի եւ Տիարպէքիրի կառավարիչներն անգործ չկեցան։ Զօրքեր դրկուեցան Արաբները վանելու համար։ Պիտի կրնան նուաճել։ Այս է խնդիրը՝ որ մինչեւ այսօր չի կրցած լուծուիլ։ Այլ եւ այլ ժամանակներ զօրք գնացած է անոնց վրայ։ բայց ի՞նչ արդիւնք։ Ունեցած է։ քանի մ'ուրա եւ քանի մ'այլ կենդանանց հատեր առնուց ձեռուընեն։ Բայց անհնազանդութիւնը միւս կը տիրէր։ Բակայն տիկնք է արդարութեամբ խօսիլ մեր այժմու կուսակալ Ֆիւրէյա փաշային վրայ։ առաջին անգամ Հալէպի կուսակալ եղած ժամանակ Համրա էլ Ցէյրի ճամբան չմնաց եւ իր ներքուանքը խիստ յոյժ եղք ունեցուցիր կը յուսանք որ Անէղիներուն մէջ աղ ծագած խռովութիւնն եւ ժամանակէ մ'ի վեր գաշտերէից մէջ տիրած անապահովութիւնը քիչ ժամանակէն վերջ կը գտնեն։ Հեռագիրն ոնչտ յա խանցուցած է ձեզ Ֆիւրէյա փաշային հատանիքն եւ ժողովրդէն ուռուած համակրութիւնը։

«Դատաւոր վարչութեան մէջ սակայն տակաւ տիրող անհոգութիւնը մեծ վնասութիւն յառաջ բերած է։ Երկրագործութիւնը, առուտուր եւ արհեստները շարունակեց ստոյգ ներքեւ ընկճեալ են։ Հալէպի գործարանները՝ փոխանակ աճելու՝ կիսով չափ պակաս են։ Աշխատութիւնը չքաղաքներու իրտուրքին ոչն ասոնցմէ ժանրացած են, որ երկրագործներն առաւել շահաւոր կը համարին իրենց ոյգերը կը աշխատել ու երեսի վրայ թափուլ քան թէ մշակել։ Եթէ այս դրութիւնը ասկաւին ժամանակ մը տեւէ, աւերում կանգնակ կը լինի։

«Արդարեւ հոգոյին ստոյգ ամենաւոր բարդումին տարբերը կը կրէ նեն։ Նեմատրեանք թէ մէկը այդի մը, թզենաստան մը կամ ձիթենաստան մը ունիլ ուզէ։ Երբոր առնիներն երկրին վրայ կը տեսնուին, էմիրբիկ քաղաքի տարբը կը դրուի վրան։ Առաջին պրաստուշներն երեւնալուն պէս, տասնապատկան արոյ վարձակալը կուգայ, չափազանց տարբ մ'ալ նա կոչէ։ Գեաք է վճարել։ Վերջապէս խեղճ երկրագործը՝ ստացեալ բերքը կառնու. քաղաքը կը բերէ վաճառելու։ Բայց դարձեալ կը բերէ վաճառելու։ Բայց դարձեալ ոչ ոք գնորդ կը տարու։ Հոն իր բերքերուն վրայ կրկնապատիկ գին գնելով հարիւրին 8ով անոնք կառնեն։

«Այսպէսով տարուէ տարի բերքերը կը նուազին, եւ այդիներն ու ոլորտաստ ծառերը կարելու դրութիւնը գեղացոց մէջ կընդհանրանայ։

«Քանի մ'ամիս առաջ ժողովուրդն ազերբայիջ մը մասոյց Բ. Դրան, որպէս զի Հալէպ քաղաքն ալ գուռին ուրիշ տեղերուն հաւասար պայմանի մէջ դրուելով նպաստի եւ արուեստից ծաւալող նոխնոսական նիւթոյ վերայէն մաքսի տարբը վերնայ։ Ազերբայիջանն ապարդիւն մնաց։ Հիմա պիտի նորոգուի նոր կուսակալին ուշէ։ եւ ապրուստ ձեռնտուութիւն մը կը յուսան սնիկ։»

Տիարպէքիրէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ գուռտին կուսակալը քանի մը կողմէ ուժգնապէս Շամարներուն վրայ՝ յարձակելով զանոնք ցիրուցան ըրեր է։ եւ յաստերը դէպ ի հարաւ փախեր են։ վերջերդ զօրաբանակին հրամանատարը զանոնք կը հալածէ։ եւ իրաւունք կայ հաւատալու թէ ապստամբութիւնն իր փախճանին հասած է։

Ապստամբութեան գլուխներէն մէկ քանին Տիարպէքիրի կուսակալին ձեռքն ինկած են։

Մեծ եղարքսին առողջութեան բարեդրութիւն կը շարունակէ։

Նորին Բարձրութեան առողջութեան վիճակն՝ ինչպէս Փուրքիոյ նոյնպէս եւ Եւրոպոյ մէջ ընդհանուր հաճութիւն չարթուցած է։

Ռուսաց դեսպանական գործակատարը. Վեհ. Աղէքսանդր կայսրին հեռագրով հրաման ստացած լինելով դնաց մնաց։ Բարձր. Ալի փաշան լուսադոյն միճակի մէջ լինելը հասկցաւ եւ իր կատարութեան հեռագրեց։

Բարձր. Եղարքսոր ինդրեց դիտակատարէն, որ կայսեր այս բարձր հոգածութեան համար իր խոր շնորհակալաց յայտարարութիւնն ալ հեռագրով հաղորդէ Նորին Ս. վեհափառութեան։

Հանրապետին չինութեանց պաշտօնեայ վրեժ. Լահէմ փաշան երէկ իրմէ դնաց՝ ի սիրուտրէն իրմէ չինաբերէք երկաթուղւոյն սկզբնաւորութեանը ներկայ գտնուելու կրնալ թէ ամէն միջոց ձեռք առնուած են յիշեալ երկաթուղւոյն չինութիւնն յոյժ արագութեամբ գլուխ հանելու համար։

Ռուսիկանութեան ներքնանոյ վրեժ. Չի՞ ան փաշան՝ որ քանի մը լրագրէ՝ ի վեր ծրագրութեան համար Մեծ կղզին կը դատուի, անցեալ կիրակի չոգենաւով իզմիրի ծովածոցին մէջ պատրաստ մ'ըրած ժամանակ իմանալով որ Գարամանիայի ջրկիսանները եւ ազգակներ երեւցել են, զուտուիրեց Դոյմանպամին որ անանց հասնէն ինայ, եւ խոստացաւ. որ իր կարմէն ալ ազնուական գինուորներ դրկէ։

Անցեալ յունիսի 27ը Կէլիպոլի ֆրանսական ոստանի մէջ Նորմէժիոյի յանդնաւ մը Աւստրիական ցիրենարարի նաւաւ մը զարնուելով վերջինն ընկերացաւ։ Նաւաստիներն ազատուեցան։ Նոյն իսկ չոգենաւին ձեռք։

Դամբէժէն չարաթի ուրբ մոլեռանդներու զարթնումի առնութիւնն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Քօլէան ասստիկ ջորդ կընէ յիշեալ քաղաքին մէջ։ Անցեալ չարաթ, որը վերջին հաշուով 200 մարդ. եւ մեռնելոց մ'ուրեմ ուրը, որ հեռագրին զրկուած օրն է, բնակիչները հարարնելով դէպ ի Սիմա եւ Խոյ կը փախչէին։

Նոյն քաղաքէն բարի կուգան նաեւ թէ հարաւային գաւառաց մէջ սաստիկ փոխանակ նաւելու՝ կը սասակնայ։

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆԱՊՈԼԻՍ
ԵՓՇԱՐԸ ՕՍՄԱՆԻՏԷՍ

26	յուլիս երկուշաբթի իրիկուն	50 6
27	երեքշաբթի առաւօտ	
	բացուելուս	50 8
	կէս օր	50 11

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգային իշխանութիւնն ապշանալեալ Պրուսա փախչող Բարիզոնիէս եպիսկոպոսն՝ երկու անգամ հնազանդութեան հրաւիրելէ եառեւ, իր ըմբոստութեան վրայ յամառելով, Ս. Պատրիարքն հարկադրեցաւ Բ. Դրան թագրիր գրելը որպէս զի յիշեալ անհնազանդ եպիսկոպոսը կ. Պոլիս բերուի։

ՊՈՒՐՍ ՏԷՂԵԱՑ ԽՆԴԻՐ
(Շարունակութիւն տես թիւ 1117)

Ապա 964 հիճրէթի թուականին Եղուսաղէմի Անդրեաս Պատրիարքը Պոլիս գալով ազերսագիր կ'մատուցանէ Սուլթան Սիւլէյման առաջին Գանունի կոչեցեալ թագաւորին՝ ներկայացնելով իւր հոր Սուլթան Սէլիմին տրուած հրովարտակը, որ նա եւս նոյն հրովարտակին մօտ նոր հրովարտակ կուտայ Հայոց ազգին սեպհական իրաւունքները հաստատուն պահելու։ Աւելորդ կը սեպենք հրովարտակին թարգմանութիւնը գնել. միայն քանի մը խօսքերը կը կրկնենք։ «Վեհն մեր հրամանն էլչիներ օրան ահանամէի հիմնոյան վէ սէլիմնի մանգիսաէն վէրիլէն ալամիրի չէրիֆէլէրի, վէ մէրհամ մ'վէ մանգիսը լ'հէ պրոպամ

Սուլթան Սելիմ խան թագ սերամ հազրեթելերինեն մուգարբեհանայի հիմայուն մուատելեթ մաքրուն իլէ մանուն էլ սիրբեթի ատֆաբեր խազանի, էլ պատէ էլերիլէն նշանի հիմայուն Յաատէթմաքրունեմ իլէ. մուգարբեհամելերի մուէֆիպլենճէ ամէլ ոլունուպ մին պատատպիր ֆէրա միւտատիքլէ . . . ոկը թոպոնք Յանանեան պատատ թենան սալ և սալ ժանանակներու թագ աւրոպայուտան հրամայական ներքը , որոց բոլորին մէջ ալ Հայոց ազգական իրաւունքները յիշուած և հաստատուած են, միայն Ս. Լրուսաղէմի Պատրիարքաց հրամայական քանի մի իսօսքը կը դնենք իրը կենք բոլորին. «Էլ գատիմ ատէն Գաւառս չէրիֆ փոմթրեգի ոլանարը սէլամթինի մաղիլեատէն էլլերինէ վերիլէն ավամիրի չէրիֆէ մուվֆիպլենճէ զապթ վէ թասարրուֆլէրինակ օրան . . . » Ահա այսքան գործերէ ի վերայոյշան հրամայականներով և տնտանմէներով Հայոց ազգը իր իրաւունքը հաստատուն պահած է, և այսօր հոգի եղած անգը կենդանի երկրայցիներուն այս իրաւանց օտար վը երբէք իրաւունք չունի միջամտելու. Լատին կղերը կը գիտնայ այս քրիստոնէական շնորհքը գործածել չդրանալը իսկ այսօր Հայոց ազգը լա պիտանալով որ ուրախի շնորհումներէ քանի՞ քանի՞ ֆիրմաններու հանդ իպէր և ո՞րքան կորուստներ ըրած է, փոխն օրոյ չատ վեր փորձեալը կրկին փորձէ. Հայկ կ'սեպնք այս տեղ Հայոց ազգին Լատինաց ըրած թրիքատնէական սէրը և տանջանք ընդունած փոխագարձ վնասները հաշուելուն ծանուցանել աւելի հեռու չերթալով միայն մօտ ատեն երուսաղէմ, սահմանին մէջ եղածները կ'փչենք. Լատինք՝ Հայոց ըրած մեղսասէր հիւրընկալութեան իրենց փոխանակեցին ազգ ե՞ք. Երբ արքացիք իրենց Սիոն վերնատան վանքէն գիրենք ազատեցին, երկար տեն տոհանդիական թափառելով տարենջական մի չկարացին գտնել երուսաղէմի մէջ. Հայոց մոլբասիրութեան ազատելով միարանութեան եւ կիսատանդնութեան ազգությունը ազատեցին, եւ միաբանութիւնը ատենցմէ ազատանաց դիմանելով սիրով հիւրընկալեցիրենք. Հրեշտակապետի վանքը եկեղեցին եւ տեղերակներին անոնց պիտոյքը յատկացան, եւ երկար միջոց հոնդիսա նստելէն վերջը, ապրդ հօր միաբանութիւնը ի՞նչ գժուարութեամբ եւ ի՞նչ ճիգերով եւ. ո՞ր քան ուշխատութեամբ կարաց գտաբ հանել գիմանք նոյն վանքէն նոյն խատնուտ պահած թիկթերը իրրեւ կենդանի վկայ կրնան վկայել թէ մարդասէր հիւրընկալութիւն ի՞նչ դարձեր է, եւ Լատին կղերը փոխանակ ի՞նչ չարիքներ չէ հատուցեր 1799 թուականին երբ Նոր օրէնք Ա. Պոլսոյ սահմանները ոտք կոխեց, Յոպպէյու Հայոց վանքը զրաց հիւանդանոց եւ մէկ տունը իրեն նստելու տեղ յատկացուց. նոյն ժամանակին Ս. Աթոռոյն գահակալ Եղիշէյի Պետրոս Պատրիարքը, այն ցաւերուն դարմանմը գտնելու մտօք Յոպպէ կ'հասնի, եւ հոն իր սրտին ցաւէն կ'վախճանի. ասոր ապացոյց է որ մինչեւ ցայսօր Լուսաբերի հանապարհորդք Յոպպէ յու Հայոց վանքին մոլեռանդաց սեան ատցելու թիւն կընեն, իմէ մեծն Նաբոլէոն անդ. նատեր է. այո՛, Հայոց ազգը այն զրկողութեանց սիրով տարաւ նոյն միջոցին. երանի թէ ասով միայն ոչատեր եւ ուրիշները չբարդուէին վերանքայց դու տես թշուառութիւնը. երբ Պոնարտիեան իշխանութիւնը վերջացաւ Պաղեստինոյ երկրէն, Հայոց ազգը իր մարդասիրութեան փոխարէն ի՞նչ բարիք եւ ի՞նչ երախտիք սանաւ. մարդ կը քաջնի ըսեր. ուրիշ բան չէ. եթէ ոչ Հայոց ազգին սեպհական վանքերը Լատին կղերին յանձնեց իրը թէ անոնցմէ առած ըլլար։

Հայոց միապետութիւնը երկար մերոյ տատապեցաւ եւ աշխատեցաւ այս սիրով կոչնցուցած իր արդար իրաւունքը ձեռք բերելու, եւ Լատին կղերին ձեռքէն վանքին բանալիները թափելու։ Այս գործին համար եղած գրութիւնները եւ. եկած հրամանագրերը Ս. Աթոռոյն դիւանին մէջ ցարդ կը պահուին իրը կենդանի վկայ։ Գերիգար չլմայակիր Պատրիարքի օրով, Լատին կղերը Ս. Յարութեան տաճարին մէջ աւելցուցեր պատճառաւ Հայ միաբանին մէկը ծեծի ատակ կը մեռցնեն, եւ օր քան՝ զօր ատոնց տանջութիւնը կրկնապատկերով անտանելի կրլլայ. Պատրիարքը կ'տեսնուի Լատին կղերին անկարգ ընթացից վերայօք բազաք բառնալ երթ. գնայ գերիր, որոց մէկն առ Ս. Պողն Հռոմայ, մէկը Գաղղիոյ արտաքին գործոց պաշտօնէին, իսկ միւսը Պօլսոյ Գաղղիոյ դեսպանին, որ դառն գանգատներով կը յայտնէ քրիստոնէական սիրոյ դէմ Լատին կղերին ըրած տխերիմ թշնամութիւնները։ 1779 եւ հիճրէթի 1192 թուականին, Լատին կղերը երբ տեսնէին Հայոց գերեզմանատան մէկ մասը բռնութեամբ յափշտակելով կ'իւրացնեն Յոմանեան բարեխնամ տէրութիւնը խոսել չանալով թէ Հայք 23 տարի յառաջ այս տեղը մեզմէ յափշտակեր են. այն ժամանակին Յովակիմ Պատրիարքը եւ Պօղոս Պատրիարքը այս անիրաւութիւնները եւ բռնութիւնները տեսնելով իրենց խաղ բիրերով կը բաշքեն առ Բարձրագոյն Դուռը. նոյն իսկ Յովակիմ Պատրիարքին առ ապդը գրած գրքին որինակը կեցած է, եւ այս գործին նկարագրութիւնը տէրութեան կողմէ տրուած հրամանագրի մէջ կը տեսնուի, «Թէ երբ տեսնէին Լատին փոխանորդք դատաւորը իր կողմը յանկուցանելով դերեզմանատունը գանուած Հայ եւ Յունական ազգերը ծեծել տարով չատերը վիրաւորեր են, չատերը չդիմացակաղ բանտարկել տուեր, Հայ կղերը մեծամեծ տուգանքներու հանդիպեցուցեր են, եւ երբ նոյն դերեզմանատան կատրը յափշտակելու որոշում կը լայ. Հայոց հին եւ նոր նշանագրերը դուրս կը հանեն կը ձրգեն՝ ի նախատինս Հայոց ազգին, մանաւանդ թէ քրիստոնէութեան. եւ. անմիջապէս դերեզմանատան բոլորտիքը փոքր պատ մի կը քաշեն։ Յէրուսաղէմը անմիջապէս հրաման կընէ Դամասկոսի վալիին երթալ գործը քննել։

Ընթերեցիմ եկեղեցւոյ Լատինաց գուռը։ Այս գուռը բացուած է եկեղեցւոյ հիւսիսային կողմը, որուն դէմ՝ ի Այրը երթալու հանապարհը Հայոց եկեղեցւոյն մէջէն կանցնի։

Այս գուռը՝ որ Հայոց եկեղեցին ոտնակոխ ըրած է, անդամ մը Օսմանեան պետութեան հրամանագրեցաւ՝ ի պատիւ Բերլինի թէոդորսի, եւ. եօթը տարի փակուած մնաց, յետոյ նորոգուց միջամտութեամբ Եղիպտական կառավարութեան մէկ հրամանագրով Լատինք բանալ տալին գործածել։ այս գործածութեան նստիկին Պատրիարք Անդրիանուպոլսոյ Պօղոս Եպիսկոպոսը Ներկայ էր։ Հայոց եկեղեցին տեղի քան զառաջինն սկսաւ ոտնակոխ ըլլալ։ եկեղեցականք եւ ժողովուրդք արհամարհիլ։ վերջապէս Հայոց երկու վարդապետները նոյն եկեղեցւոյ մէջ Լատին կղերէն զարնուելով կը մեռնին, որոնց տարապարտ ժանուան վրայ եղած քննութեան հետեւեալը կեցած է։ Աստր վերայ Հայք կը բողոքեն եւ Օսմանեան բարեխնամ կառավարութիւնը 1251 –եւ 35 թուականներուն նորին հրամանագրեր կուտայ նոյն գուռը գոցելու, Հայոց իրաւունքը ոտնակոխ չընելու համար։ Բայց այս արքունական հրամանը գործադրելն անհնարին կըլլայ եւ մինչեւ ցայսօր գուռը բաց եւ ճանապարհը կը շարունակուի։ Յակ 1860 թուականին, Հոլք մեր ճանապարհին վերայ սիգաց մեր են ընելով, պաք եւ բրաք յարձակեցան Լատինք, սիրտը իրենց ուզածին պէս կարենցին։ այն նուիրական տեղը պատերազմի դաշտի փոխեցին։ եւ եկեղեցւոյ մարմարեայ յատակը Հայոց արեամբը ներկեցին։ սեղանի զարդ եղոյ աղամանները եւ. ճահերը անարգելով խորտակեցին։ Հայք երբ այս անիրաւ պրկոգութիւնը վերայ բողոքեցին եւ իրաւունք պահանջեցին, Գաղղիոյ հիւպատոսը կանգնեցաւ փաթանակ Լատին կղերին, Գաղղիոյ կամքը այս է եւ այսպէս պէտք է ըսելով պնդեց։ Հայք դարձեալ իրաւունքը զոհեցին։ եւ անցուպարձի հանապարհը, Լատին կղերը եւ Գաղղիոյ հիւպատոսը իրենց կամացը համեմատ որոշեցին։ Միւբէա փաշան այս եզերութենանց ակռանատ է։ 1866 թուին Լատինք դարձեալ դերեզմանատան եւ բեթլեհեմի քառանցից սրբի խնդիրը յուղեցին։ առանց դատը երկար մնալոց տեւեց։ Լատինք ուզեցին Հայոց դերեզմանատան կից օրարէ մէկ մասը իրենց դերեզմանատան խառնելու համար հիւպատոսը դարձեալ միջամտեցին։ եւ Լատին Ս. Պատրիարքը շատ մը թախանձեցին։ երբ տեսան որ ընդհանուր ազգի մը իրաւունք անիրաւելի է Լատինաց չարաբարութեան զոհել։ Լատինք իրենց դերեզմանատան շորս կողմը պատեցին։ եւ երկու դուռ. Հայոց դերեզմանատան վերայ բացին ի նախատինս Հայոց։ մինչդեռ ասքանեան պողոտայի վերայ դուռ բանալու տեղ ունէին։ այս ազդարարութիւնը եւ իրաւունքը. որ իրենց արդարակ կը փոյլի։ տեսնողները վիպատիին եւ կը վիպեն։ այլ ի՞նչ օգուտ։ իրաւունքը զօրաւորին է։ եւ Գաղղիոյ կամքը այս է ընելէն ետ չը կենան։ գունները ոսկեպէս ճեացին եւ դերեզմանատունը ոտնակոխ ըրին։ նոյնպէս կամքին ալ դիմադիրն ալ թիւրի ճեաց։ մեզանք Համիդիանեան տեղացին Հայոց ազգանական հրամայական կամքնոր չենք առած անհանգիստը հիմնապատակ քանել։ սեղանները կործանել դռները եւ արձանագրութիւնները խորտակել։ եկեղեցական դարդերը յափշտակել։ որով այն քարուկիր Հայաբնակ չենքը մեկ օրուան մէջ հիմնաւրեն տապալեցին։ Հայոց եօթը պատուկերները ոտքերը կոտորտուեցան մինչեւ տեղերը դրուեցին։ Հայոց ազգը իրենց տեղը չդրուեցան։ Ահա այս է Լատին կղերին Ս. տեղոյ մէջ վարմունքը, այս է անոր քրիստոնէական եւ եղբայրական սէրը։ ի՞նչ կարելի է այսպիսի մարդ կանցնէ փոխագարձ սէր յատուլ որ միշտ կը ծգնին տանջութեան ոգով վառուած այսոր իրաւանց վերայ բռնանալ։ ասոնց համար է որ Հայք Լատին կղերը իրենց եկեղեցին չեն ընդունիր։ եւ իրենց սեպհական իրաւունքը պահ չեն ըներ, փորձալ սեսնալով եւ դիտնալով այսքան եղած գիպուածները։ ահա յաջոնապէս այսքան իսօսքերէն եւ դէպքերէն կը տեսնուի թէ Հայք միշտ իրենց բարեմտութեամբ մեծամիտ գիպուածներու հանդիպած են. փոխանակ եղբայրութեան՝ ատելութիւն։ ի վերջոյ ուեյցաւ ասոնց վերայ Դաղղիոյ կամքն ալ։

. . . Տեր.

Անցեալ հինգշաբթի աւուր Տիրածանի մէջ ինձ գէմ հրատարակուած անուանարկիչ նամակին պատասխանը Բ. Դիան ընդարձակ առնելն առ ինչ. ապրուստ պարտաւորեալ ըլլալս Ձեր անկոչիութեանէր Յանանց միջոցաւ հրապարակելիկ խնդրելով.

26 յունիս 1871 Մնամ ձեր.

ԴՆՈՒՆԻ

Ա. Զ. Դ.

Ա՛. Երեւելիներ ընթերցող.

Թոքիս կողմէն ընտրեալ Երեսփոխան ներէն Մեծ Պարոնս Էֆէնտի Ագաբէկեան եւ Մեծ Յովհաննէս Էֆէնտի Մխիթարեան, որք վիճակաւ Երեսփոխանութենէ դադրած Լրագրոյի Ընտրողական ժողովս ներոյ ընտրելի երկու երեսփոխանաց համար հանեալ վեց անձանց յանկը պատրաստեց՝ ի գիւրութիւն ընտրողաց.

Մեծ. Մկրտիչ Էֆէնտի Մուրատեան
» Յարութիւն » Մանուկեան
» Յարգիս » Ագաբէկեան
» Գրիգոր » Խարեան
» Գրիգորիս » Գանդիբեան
» Յարգիս » Փորնեան

Ուստի Թոքիս Երեսփոխանական ընտրողք կ'հրաւիրուին ծայն ցանկէն եւ կամ ընտրելիութեան պայմանները ունեցող ուրիշ արժանաւոր անձերէն երկու անձանց անուն, այսրէ թղթի վրայ գրելով յառաջիկայ հիւրակէ յուլիս 31 մինչեւ՝ ի Ժամ 4 անձամբ բերել եկեղեցի եւ ձգել քուէարկութիւն մէջ՝ ի նեղիոյութեան Ընտրողական ժողովոյ. ժամը 7էն վերջը եկած քուէներն անընդունելի են։

Կը խնդրուի Մեծարոյ ընտրողներէն որ իրենց իրաւունքն՝ ի գործ գնելու փութան առանց զանցառութեան։

Ընտրողական իրաւանց ակը անձանց եւ ընտրելեաց ցանկերը եկեղեցւոյ դուռքը կախուած են։ Դատարան

Ընտրողական ժողովոյ

1861 Յուլիս 26 Նիգոլ Երեցոյ

Ա՛. Երեսփոխանական ընտրութիւն Պոլսոյ.

ԶԵԿՈՒՑՈՒԹԻՒՆ

Ամենայն Հայոց Ընդհանրական Գրագրութեան քուէարկութիւն եւ քուէատուութեան միանգամայն կատարելով՝ ի Ներկայութիւն Ընտրողական ժողովոյ մեծագոյն մասին, բացարձակ առաւելութեամբ քուէից երեսփոխան ընտրուեցաւ

Մեծապատիւ Յակոբ էֆէնտի Պարոնեան 21 քուէով

Մինչ ընտրելիներուն համեմատական քուէ առին Պոլսոյս երեսփոխանաց թիւը ամբողջացնելու համար երկու անձանց եւս պէտք ունենալով եւ յոյս տալիս իսկ պարտաւորեալ ըլլալով երկրորդ անգամ քուէարկութիւն ընել, համեմատական քուէ առնողներէն՝ ըստ հրատարակեալ այս թղթոյն կրկնապատիկը, այն է չորս անձանց անունները յատուկ ցուցակի մը մէջ նշանակած եւ ընտրողաց դուռանին հետ եւ եկեղեցւոյ բակը կախուած եմք ըստ խորհրդոյ եւ գործակցութեամբ ընտրողական ժողովոյ։

Արդ վերոյիշեալ կը հրաւիրեմք Պոլսոյս երեսփոխանական ընտրողները վայելել կրկին անգամ իրենց իրաւունքը ընտրելեաց ցուցակը առնուած չորս անձանց մէջէն եւ միայն սոնց մէջէն երկու անձ նշանակելով թղթի մը վրայ եւ անձամբ կամ ատորդրեալ նամակաւ մը բերել եւ եկեղեցւոյ մէջ դրուած քուէատուփը ձրգելով յառաջիկայ կիրակէ առաւօտ (1 ուգոստոս) ժամ 11էն մինչեւ մինչեւ եւ բերը որ առեն որ քուէհամարը ոչիսի կնճատարեր։ Այս ընտրելեաց ցուցակէն զատ ուրիշ ոչ եւ է մէկու մը քուէ տուելու չէ ըստ Մահմետականաց հրամանագրոյ։ Որոշեալ ժամէն հետը՝ բերուելիք կամ խրկուելիք քուէները չպիտի ընդունուին։

Նախագահ

26 յունիս 1871 Ընտրող. ժողովոյ

Գրագրաց Խորհ. Պ. Պէշիկ

ՑՈՒՑԱԿ ԸՆՏՐԵԼԵԱՑ

Գրիգոր էֆէնտի Մորկոսեան	9
Տոքթոր Ռափայէլեան	9
Ալեքսանդր էֆէնտի Առաքելեան	6
Կարապետ » Յովսէփեան	3

Սուլթան Սելիմ խան թագ սերամ հազրեթելերինեն մուգարբեհանայի հիմայուն մուատելեթ մաքրուն իլէ մանուն էլ սիրբեթի ատֆաբեր խազանի, էլ պատէ էլերիլէն նշանի հիմայուն Յաատէթմաքրունեմ իլէ. մուգարբեհամելերի մուէֆիպլենճէ ամէլ ոլունուպ մին պատատպիր ֆէրա միւտատիքլէ . . . ոկը թոպոնք Յանանեան պատատ թենան սալ և սալ ժանանակներու թագ աւրոպայուտան հրամայական ներքը, որոց բոլորին մէջ ալ Հայոց ազգական իրաւունքները յիշուած և հաստատուած են, միայն Ս. Լրուսաղէմի Պատրիարքաց հրամայական քանի մի իսօսքը կը դնենք իրը կենք բոլորին. «Էլ գատիմ ատէն Գաւառս չէրիֆ փոմթրեգի ոլանարը սէլամթինի մաղիլեատէն էլլերինէ վերիլէն ավամիրի չէրիֆէ մուվֆիպլենճէ զապթ վէ թասարրուֆլէրինակ օրան . . . » Ահա այսքան գործերէ ի վերայոյշան հրամայականներով և տնտանմէներով Հայոց ազգը իր իրաւունքը հաստատուն պահած է, և այսօր հոգի եղած անգը կենդանի երկրայցիներուն այս իրաւանց օտար վը երբէք իրաւունք չունի միջամտելու. Լատին կղերը կը գիտնայ այս քրիստոնէական շնորհքը գործածել չդրանալը իսկ այսօր Հայոց ազգը լա պիտանալով որ ուրախի շնորհումներէ քանի՞ քանի՞ ֆիրմաններու հանդ իպէր և ո՞րքան կորուստներ ըրած է, միան օրոյ չատ վեր փորձեալը կրկին փորձէ. Հայկ կ'սեպնք այս տեղ Հայոց ազգին Լատինաց ըրած թրիքատնէական սէրը և տանջանք ընդունած փոխագարձ վնասները հաշուելուն ծանուցանել աւելի հեռու չերթալով միայն մօտ ատեն երուսաղէմ, սահմանին մէջ եղածները կ'փչենք. Լատինք՝ Հայոց ըրած մեղսասէր հիւրընկալութեան իրենց փոխանակեցին ազգ ե՞ք. Երբ արքացիք իրենց Սիոն վերնատան վանքէն գիրենք ազատեցին, երկար տեն տոհանդիական թափառելով տարենջական մի չկարացին գտնել երուսաղէմի մէջ. Հայոց մոլբասիրութեան ազատելով միարանութեան եւ կիսատանդնութեան ազգությունը ազատեցին, եւ միաբանութիւնը ատենցմէ ազատանաց դիմանելով սիրով հիւրընկալեցիրենք. Հրեշտակապետի վանքը եկեղեցին եւ տեղերակներին անոնց պիտոյքը յատկացան, եւ երկար միջոց հոնդիսա նստելէն վերջը, ապրդ հօր միաբանութիւնը ի՞նչ գժուարութեամբ եւ ի՞նչ ճիգերով եւ. ո՞ր քան ուշխատութեամբ կարաց գտաբ հանել գիմանք նոյն վանքէն նոյն խատնուտ պահած թիկթերը իրրեւ կենդանի վկայ կրնան վկայել թէ մարդասէր հիւրընկալութիւն ի՞նչ դարձեր է, եւ Լատին կղերը փոխանակ ի՞նչ չարիքներ չէ հատուցեր 1799 թուականին երբ Նոր օրէնք Ա. Պոլսոյ սահմանները ոտք կոխեց, Յոպպէյու Հայոց վանքը զրաց հիւանդանոց եւ մէկ տունը իրեն նստելու տեղ յատկացուց. նոյն ժամանակին Ս. Աթոռոյն գահակալ Եղիշէյի Պետրոս Պատրիարքը, այն ցաւերուն դարմանմը գտնելու մտօք Յոպպէ կ'հասնի, եւ հոն իր սրտին ցաւէն կ'վախճանի. ասոր ապացոյց է որ մինչեւ ցայսօր Լուսաբերի հանապարհորդք Յոպպէ յու Հայոց վանքին մոլեռանդաց սեան ատցելու թիւն կընեն, իմէ մեծն Նաբոլէոն անդ. նատեր է. այո՛, Հայոց ազգը այն զրկողութեանց սիրով տարաւ նոյն միջոցին. երանի թէ ասով միայն ոչատեր եւ ուրիշները չբարդուէին վերանքայց դու տես թշուառութիւնը. երբ Պոնարտիեան իշխանութիւնը վերջացաւ Պաղեստինոյ երկրէն, Հայոց ազգը իր մարդասիրութեան փոխարէն ի՞նչ բարիք եւ ի՞նչ երախտիք սանաւ. մարդ կը քաջնի ըսեր. ուրիշ բան չէ. եթէ ոչ Հայոց ազգին սեպհական վանքերը Լատին կղերին յանձնեց իրը թէ անոնցմէ առած ըլլար։

Հայոց միապետութիւնը երկար մերոյ տատապեցաւ եւ աշխատեցաւ այս սիրով կոչնցուցած իր արդար իրաւունքը ձեռք բերելու, եւ Լատին կղերին ձեռքէն վանքին բանալիները թափելու։ Այս գործին համար եղած գրութիւնները եւ. եկած հրամանագրերը Ս. Աթոռոյն դիւանին մէջ ցարդ կը պահուին իրը կենդանի վկայ։ Գերիգար չլմայակիր Պատրիարքի օրով, Լատին կղերը Ս. Յարութեան տաճարին մէջ աւելցուցեր պատճառաւ Հայ միաբանին մէկը ծեծի ատակ կը մեռցնեն, եւ օր քան՝ զօր ատոնց տանջութիւնը կրկնապատկերով անտանելի կըլլայ. Պատրիարքը կ'տեսնուի Լատին կղերին անկարգ ընթացից վերայօք բազաք բառնալ երթ. գնայ գերիր, որոց մէկն առ Ս. Պողն Հռոմայ, մէկը Գաղղիոյ արտաքին գործոց պաշտօնէին, իսկ միւսը Պօլսոյ Գաղղիոյ դեսպանին, որ դառն գանգատներով կը յայտնէ քրիստոնէական սիրոյ դէմ Լատին կղերին ըրած մեղսասէր թշնամութիւնները։ 1779 եւ հիճրէթի 1192 թուականին, Լատին կղերը երբ տեսնէին Հայոց գերեզմանատան մէկ մասը բռնութեամբ յափշտակելով կ'իւրացնեն Յոմանեան բարեխնամ տէրութիւնը խոսել չանալով թէ Հայք 23 տարի յառաջ այս տեղը մեզմէ յափշտակեր են. այն ժամանակին Յովակիմ Պատրիարքը եւ Պօղոս Պատրիարքը այս անիրաւութիւնները եւ բռնութիւնները տեսնելով իրենց խաղ բիրերով կը բաշքեն առ Բարձրագոյն Դուռը. նոյն իսկ Յովակիմ Պատրիարքին առ ապդը գրած գրքին որինակը կեցած է, եւ այս գործին նկարագրութիւնը տէրութեան կողմէ տրուած հրամանագրի մէջ կը տեսնուի, «Թէ երբ տեսնէին Լատին փոխանորդք դատաւորը իր կողմը յանկուցանելով դերեզմանատունը գանուած Հայ եւ Յունական ազգերը ծեծել տարով չատերը վիրաւորեր են, չատերը չդիմացակաղ բանտարկել տուեր, Հայ կղերը մեծամեծ տուգանքներու հանդիպեցուցեր են, եւ երբ նոյն դերեզմանատան կատրը յափշտակելու որոշում կը լայ. Հայոց հին եւ նոր նշանագրերը դուրս կը հանեն կը ձրգեն՝ ի նախատինս Հայոց ազգին, մանաւանդ թէ քրիստոնէութեան. եւ. անմիջապէս դերեզմանատան բոլորտիքը փոքր պատ մի կը քաշեն։ Յէրուսաղէմը անմիջապէս հրաման կընէ Դամասկոսի վալիին երթալ գործը քննել։

Ընթերեցիմ եկեղեցւոյ Լատինաց գուռը։ Այս գուռը բացուած է եկեղեցւոյ հիւսիսային կողմը, որուն դէմ՝ ի Այրը երթալու հանապարհը Հայոց եկեղեցւոյն մէջէն կանցնի։

Այս գուռը՝ որ Հայոց եկեղեցին ոտնակոխ ըրած է, անդամ մը Օսմանեան պետութեան հրամանագրեցաւ՝ ի պատիւ Բերլինի թէոդորսի, եւ. եօթը տարի փակուած մնաց, յետոյ նորոգուց միջամտութեամբ Եղիպտական կառավարութեան մէկ հրամանագրով Լատինք բանալ տալին գործածել։ այս գործածութեան նստիկին Պատրիարք Անդրիանուպոլսոյ Պօղոս Եպիսկոպոսը Ներկայ էր։ Հայոց եկեղեցին տեղի քան զառաջինն սկսաւ ոտնակոխ ըլլալ։ եկեղեցականք եւ ժողովուրդք արհամարհիլ։ վերջապէս Հայոց երկու վարդապետները նոյն եկեղեցւոյ մէջ Լատին կղերէն զարնուելով կը մեռնին, որոնց տարապարտ ժանուան վրայ եղած քննութեան հետեւեալը կեցած է։ Աստր վերայ Հայք կը բողոքեն եւ Օսմանեան բարեխնամ կառավարութիւնը 1251 –եւ 35 թուականներուն նորին հրամանագրեր կուտայ նոյն գուռը գոցելու, Հայոց իրաւունքը ոտնակոխ չընելու համար։ Բայց այս արքունական հրամանը գործադրելն անհնարին կըլլայ եւ մինչեւ ցայսօր գուռը բաց եւ ճանապարհը կը շարունակուի։ Յակ 1860 թուականին, Հոլք մեր ճանապարհին վերայ սիգաց մեր են ընելով, պաք եւ բրաք յարձակեցան Լատինք, սիրտը իրենց ուզածին պէս կարենցին։ այն նուիրական տեղը պատերազմի դաշտի փոխեցին։ եւ եկեղեցւոյ մարմարեայ յատակը Հայոց արեամբը ներկեցին։ սեղանի զարդ եղոյ աղամանները եւ. ճահերը անարգելով խորտակեցին։ Հայք երբ այս անիրաւ պրկոգութիւնը վերայ բողոքեցին եւ իրաւունք պահանջեցին, Գաղղիոյ հիւպատոսը կանգնեցաւ փաթանակ Լատին կղերին, Գաղղիոյ կամքը այս է եւ այսպէս պէտք է ըսելով պնդեց։ Հայք դարձեալ իրաւունքը զոհեցին։ եւ անցուպարձի հանապարհը, Լատին կղերը եւ Գաղղիոյ հիւպատոսը իրենց կամացը համեմատ որոշեցին։ Միւբէա փաշան այս եզերութենանց ակռանատ է։ 1866 թուին Լատինք դարձեալ դերեզմանատան եւ բեթլեհեմի քառանցից սրբի խնդիրը յուղեցին։ առանց դատը երկար մնալոց տեւեց։ Լատինք ուզեցին Հայոց դերեզմանատան կից օրարէ մէկ մասը իրենց դերեզմանատան խառնելու համար հիւպատոսը դարձեալ միջամտեցին։ եւ Լատին Ս. Պատրիարքը շատ մը թախանձեցին։ երբ տեսան որ ընդհանուր ազգի մը իրաւունք անիրաւելի է Լատինաց չարաբարութեան զոհել։ Լատինք իրենց դերեզմանատան շորս կողմը պատեցին։ եւ երկու դուռ. Հայոց դերեզմանատան վերայ բացին ի նախատինս Հայոց։ մինչդեռ ասքանեան պողոտայի վերայ դուռ բանալու տեղ ունէին։ այս ազդարարութիւնը եւ իրաւունքը. որ իրենց արդարակ կը փոյլի։ տեսնողները վիպատիին եւ կը վիպեն։ այլ ի՞նչ օգուտ։ իրաւունքը զօրաւորին է։ եւ Գաղղիոյ կամքը այս է ընելէն ետ չը կենան։ գունները ոսկեպէս ճեացին եւ դերեզմանատունը ոտնակոխ ըրին։ նոյնպէս կամքին ալ դիմադիրն ալ թիւրի ճեաց։ մեզանք Համիդիանեան տեղացին Հայոց ազգանական հրամայական կամքնոր չենք առած անհանգիստը հիմնապատակ քանել։ սեղանները կործանել դռները եւ արձանագրութիւնները խորտակել։ եկեղեցական զարդերը յափշտակել։ որով այն քարուկիր Հայաբնակ չենքը մեկ օրուան մէջ հիմնաւրեն տապալեցին։ Հայոց եօթը պատուկերները ոտքերը կոտորտուեցան մինչեւ տեղերը դրուեցան։ Հայոց ազգը տեղը չդրուեցան։ Ահա այս է Լատին կղերին Ս. տեղոյ մէջ վարմունքը, այս է անոր քրիստոնէական եւ եղբայրական սէրը։ ի՞նչ կարելի է այսպիսի մարդ կանցնէ փոխագարձ սէր յատուլ որ միշտ կը ծգնին տանջութեան ոգով վառուած այսոր իրաւանց վերայ բռնանալ։ ասոնց համար է որ Հայք Լատին կղերը իրենց եկեղեցին չեն ընդունիր։ եւ իրենց սեպհական իրաւունքը պահ չեն ըներ, փորձալ սեսնալով եւ դիտնալով այսքան եղած գիպուածները։ ահա յաջոնապէս այսքան իսօսքերէն եւ դէպքերէն կը տեսնուի թէ Հայք միշտ իրենց բարեմտութեամբ մեծամիտ գիպուածներու հանդիպած են. փոխանակ եղբայրութեան՝ ատելութիւն։ ի վերջոյ ուեյցաւ ասոնց վերայ Դաղղիոյ կամքն ալ։

Անցեալ հինգշաբթի աւուր Տիրածանի մէջ ինձ գէմ հրատարակուած անուանարկիչ նամակին պատասխանը Բ. Դիան ընդարձակ առնելն առ ինչ. ապրուստ պարտաւորեալ ըլլալս Ձեր անկոչիութեանէր Յանանց միջոցաւ հրապարակելիկ խնդրելով.

26 յունիս 1871 Մնամ ձեր.

ԴՆՈՒՆԻ

Ա. Զ. Դ.

Ա՛. Երեսփոխական ընտրութիւն Գալատիոյ.

Թոքիս կողմէն ընտրեալ Երեսփոխան ներէն Մեծ Պարոնս էֆէնտի Ագաբէկեան եւ Մեծ Յովհաննէս էֆէնտի Մխիթարեան, որք վիճակաւ Երեսփոխանութենէ դադրած Լրագրոյի Ընտրողական ժողովս ներոյ ընտրելի երկու երեսփոխանաց համար հանեալ վեց անձանց յանկը պատրաստեց՝ ի գիւրութիւն ընտրողաց.

Մեծ. Մկրտիչ էֆէնտի Մուրատեան
» Յարութիւն » Մանուկեան
» Յարգիս » Ագաբէկեան
» Գրիգոր » Խարեան
» Գրիգորիս » Գանդիբեան
» Յարգիս » Փորնեան

Ուստի Թոքիս Երեսփոխանական ընտրողք կ'հրաւիրուին ծայն ցանկէն եւ կամ ընտրելիութեան պայմանները ունեցող ուրիշ արժանաւոր անձերէն երկու անձանց անուն, այսրէ թղթի վրայ գրելով յառաջիկայ կիրակէ յուլիս 31 մինչեւ՝ ի Ժամ 4 անձամբ բերել եկեղեցի եւ ձգել քուէատուփին մէջ՝ ի նեղիոյութեան Ընտրողական ժողովոյ. ժամը 7էն վերջը եկած քուէներն անընդունելի են։

Կը խնդրուի Մեծարոյ ընտրողներէն որ իրենց իրաւունքն՝ ի գործ գնելու փութան առանց զանցառութեան։

Ընտրողական իրաւանց ակը անձանց եւ ընտրելեաց ցանկերը եկեղեցւոյ դուռքը կախուած են։ Դատարան

Ընտրողական ժողովոյ

1861 Յուլիս 26 Նիգոլ Երեցոյ

Ա՛. Երեսփոխական ընտրութիւն Պոլսոյս.

ԶԵԿՈՒՑՈՒԹԻՒՆ

Ամենայն Հայոց Ընդհանրական Գրագրութեան քուէարկութիւն եւ քուէատուութեան միանգամայն կատարելով՝ ի Ներկայութիւն Ընտրողական ժողովոյ մեծագոյն մասին, բացարձակ առաւելութեամբ քուէից երեսփոխան ընտրուեցաւ

Մեծապատիւ Յակոբ էֆէնտի Պարոնեան 21 քուէով

Մինչ ընտրելիներուն համեմատական քուէ առին Պոլսոյս երեսփոխանաց թիւը ամբողջացնելու համար երկու անձանց եւս պէտք ունենալով եւ յոյս տալիս իսկ պարտաւորեալ ըլլալով երկրորդ անգամ քուէարկութիւն ընել, համեմատական քուէ առնողներէն՝ ըստ հրատարակեալ այս թղթոյն կրկնապատիկը, այն է չորս անձանց անունները յատուկ ցուցակի մը մէջ նշանակած եւ ընտրողաց դուռանին հետ եւ եկեղեցւոյ բակը կախուած եմք ըստ խորհրդոյ եւ գործակցութեամբ ընտրողական ժողովոյ։

Արդ վերոյիշեալ կը հրաւիրեմք Պոլսոյս երեսփոխական ընտրողները վայելել կրկին անգամ իրենց իրաւունքը ընտրելեաց ցուցակը առնուած չորս անձանց մէջէն եւ միայն սոնց մէջէն երկու անձ նշանակելով թղթի մը վրայ եւ անձամբ կամ ատորդրեալ նամակաւ մը բերել եկեղեցւոյ մէջ դրուած քուէատուփը ձրգելով յառաջիկայ կիրակէ առաւօտ (1 ուգոստոս) ժամ 11էն մինչեւ մինչեւ եւ բերը որ առեն որ քուէհամարը ոչիսի կնճատարեր։ Այս ընտրելեաց ցուցակէն զատ ուրիշ ոչ եւ է մէկու մը քուէ տուելու չէ ըստ Մահմետականաց հրամանագրոյ։ Որոշեալ ժամէն հետը՝ բերուելիք կամ խրկուելիք քուէները չպիտի ընդունուին։

Նախագահ

26 յունիս 1871 Ընտրող. ժողովոյ

Գրագրաց Խորհ. Պ. Պէշիկ

ՑՈՒՑԱԿ ԸՆՏՐԵԼԵԱՑ

Գրիգոր էֆէնտի Մորկոսեան	9
Տոքթոր Ռափայէլեան	9
Ալեքսանդր էֆէնտի Առաքելեան	6
Կարապետ » Յովսէփեան	3

ՀՈՒԱՓՈՒՄՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿՈՒՐ· ՏՐՈՅ
ՅՈՒՅԱԿ Զ·
1871—1871

Ընդարձակ հրատարակութեան գումարը 16325

Մեծապատիւ էֆէնտիք

Յակոբան Ձէվահիրճեան	75
Մկրտիչ Դրիգորեան	75
Դրիգոր Քայլքճեան	75
Անտիկ »	75
Փիլիպոս Մուրատեան	75
Ալեքս Մկրտիչեան	75
Յակոբ Ձիրմանեանց	75
Յովհաննէս Քէ/Հաճեան	75
Բարսեղ Քասապեան	75
Յարութիւն Թորոսեան	75
Բարէջ Փափազեան	75
Գէորգ Քարտաչեան ա.	25
Սարգիս Ֆերենեան	75
Գոլուստ » ա.	25
Դրիգոր » ա.	25
Ղազարէթի Գարամանեան	75
Համբարձում »	75
Ղազարոս »	75
Մարտիկ »	75
Զարաքեա Պասմաճեան	75
Պետրոս Փափազեան	75
Յովհաննէս Այվազեան	75
Գէորգ Մուրատեան ա. բ.	50
Յարութիւն ալէյ Քէչիչեան	75
Դրիգոր Գեանանեան	75
Ցիգրան Ղանլէկիրչեան	75
Բարսեղ Ղազարոսեան	75
Մկրտիչ Սիմոնեան	75
Մարգար Պետրոսեան	75
Պօղոս »	75
Համբարձում Զէքիրեան	75
Թովմաս Սարգիսեան	75
Խաչիկ Ժամկոչեան ա.	25
Մ· Յակոբ Աստուրեան	75
Դրիգոր Ներսէսեան	75

Շահու տէր անյանցի հաստատել

Զաքար Մարգարեան	25
Յարութիւն Մաղաքեան	25
Մկրտիչ Համբարձումեան	25
Գրիգոր Յարութիւնեան	25
Յովհաննէս Յակոբեան	25
Յարութիւն Կարապետեան	25
Մ· Յակոբ Սոսիանեան	25
Մ· Մկրտիչ »	25
Մեսրոպ »	25
Մ· Կարապետ »	25
Մինաս Զարգարեան	25
Ցիգրան »	25
Համբարձում »	25
Խաչատուր Մկրտչեան	25
Գրիգոր Կարապետեան	25
Պետրոս Սոսիանեան	25
Յակոբ Յովհաննէսեան	25
Գրիգոր Քէչոմբէեան	25
Բանոս Պետրոսեան	25
Ալեքս Պաղտասարեան	25
Ղազար »	25
Խաչատուր Անդրանիկեան	25
Ալեքս Ամոէրեան	25
Ցիրան Յակինեան)	25
Յարութիւն Յովհաննէսեան	25
Թորոս Ղանտաղեան	25
Մկրտչէ Յարութիւնեան	25
Ոմբեասես »	25
Մ· Գրիգոր Առաքելեան	25
Իսրայէլ Յարութիւնեան	25
Ղազարոս Կարապետեան	25
Գրիգոր Պարսամեան	25
Խաչատուր Մկրտիչեան	25
Թորոս »	25
Յակոբ »	25
Յովհաննէս »	25
Կիրակոս Աբրահամեան	25
Վահան Մանուկեան	25
Յովհաննէս »	25
Անանքերիմ Յարութիւնեան	25
Յարութիւն Կոչակար	25
Խաչատուր Յովհաննէսեան	25
Գումար	19.850

20 յուլիս 1871
Ի Պատրիարքարանի Հայոց
Գումարգար.
Ի Գիմաց Ազգ· Վարչ· Տնտ.
Խորհրդոյ Դանդաղեան
Բ· Ղազար Ի· Հէքէեան

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԱՏՕՒԹԵԱՆՆ
ՀԱՅՈՑ
Ի ԶԵՌԱՑ ԳՕԶԱՆԵԱՆՑ
կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով։ Գին 4 զուրուշ։

ԲԱՌԷ ԵՒ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ
ԻՆՆ ԼԵԶՈՒԻ ԲԱՂԴԱՏԵԱՆ,
ՏԱՌԵՐԷՆ—ՀԱՑԵՐԷՆ—ՅՈՒՆԱՐԷՆ
ՌՈՒՍԵՐԷՆ-ՌՈՒԱՀԵՐԷՆ-ԴԱՂՂԻԵՐԷՆ
ԻՏԱԼԵՐԷՆ-ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ-ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ
ԳՐԵԱՑ Վ· ՄՈՒՇԱՅԵԼՈՎ.
ՏԵՏՐԱԿ Ա·
կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով։ Գին 3 դահեկան։

ՀԻՆ ԶԱՓԵՐԸ ԵՒ ԿՇԻՌՆԵՐԸ ՆՈՐԵՐՈՒ
ԵՒ ՆՈՐԵՐՆ ԱՅ. ՀԻՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱԾՈՒ.
ՅՈՒՅԱԿ
Աւիւնագիրքին եղանակաւ մը, ապրելիքն մի միայն քաղաքակրթութիւն մ'ընելով հին չափերը եւ կշիռները նոր ընելու. եւ նորերն ալ հիներու վերածելու յատկացեալ այս ցուցակը այս անգամ Հայերէն գրերով եւ տառերէն լեզուաւ, Պ. Գաբրիել Ներսիսեանի հեղինակութեամբ Ի լոյս ընծայուած է։
Այս ցուցակը Հասարակաց կրթութեան բարձր ատենին հրամանաւը տպագրուած եւ անոր մենաշնորհիւը գոնազան լեզուներու թարգմանելու իրաւունքն ալ հեղինակին վերապահուած է։
Կը ծախուի ամեն գրավաճառաց քով եւ կամուրջին դէմ թիւ 3 դիշ անկոգմ, եւ 8 դիշ. աշխարհագրական ատենակի ձեւով կազմուած։—

Ա Զ Դ

Մաթիւսի 4դպ. եւ վերջին հատորը ալ Պօլիս հատած ըլլալով Ազգ. բաժանորդներէն կը խնդրուի, որ իրենց անդորրագիրը Ներկայացնեն Զաքարիա քճրլար—Լեգուչու թիւ 10 Տէտէեանց վաճառատունը եւ հանկէրատան նոյն հատորը։
Նաեւ Թէրատներու, Գաղտնի Փրէտի եւ Հաղար եւ մի էնկիներու բաժանորդներէն անոնք՝ որ ամբողջ հատորները չեն առած, կը խնդրուի որ ժամ մ'առաջ երթան եւ իրենց հատորներն առնեն։

Ա Զ Դ

Կիլիկիա շաբաթաթերթը սկսած է հրատարակուիլ մայիսի սկիզբէն, կը դարձնակէ Ս. Ղազարեան, Լուսինեան, եւ Տնտեսական յօդուածներ՝ որոց խմբագիրն է Տօքթոր Մ· Բ. Խաչիեան։ Արդէն 11 թիւ հրատարակուած, եւ 10րդ թիւէն սկսելով թերթին կէսին մէջ գրուած է Այէբանդը Տիւմայի հռչակաւոր վիպերէն Յուլիա Պոլսոյ անուն խմբագրութիւնը։
Բաժանորդը իւրաքանչիւր թերթը ստացած ատենին պարտին վճարել 40 փարայ, իսկ հասարակ առնողները՝ 60 փարայ։
Կիլիկիա կը ծախուի հետեւեալ տեղերը։
Գալատիոյ դրատունը Զաքարիաքճրլար Լեգուչու։
Մարդարեան դրատունը, Քիւրքճի խանը։
Մատթէոսեան եղբարց Պոլսոյ, կամուրջին դրախը։
Բուխանարդ դրուել ուզողները դիմեն է խնայ ատն վերոյիշեալ տեղերէն մէկը, կամ վէրջը խան վարի յարկ թիւ 21։
Գաւառաց համար 16 թերթի բաժանորդագրին է 20 զուրուշ, իսկ օտար երկիրներու համար 5 ֆրանք կանխիկ վճարելի։
Նամակը պէտք է ուղղուին հեռաւորեալ հասցէին։
Կ· Լազմանեան

Կ· Պոլիս Ս. Կիրակի խան վարի յարկ թիւ 21։
Անոյշաբար նամակք անընդունելի են։

Ա Զ Դ

Պիշ մամանակուան մէջ Ցանանեան լեզուին դրականութիւնը նոր սեռով եւ դրութեամբ ուսանելու եւ Գաղղիերէնէ՝ ի Տանիերէն թարգմանութեան ձեւերուն վարժուելու փափաքողք կրնան դիմել Փէրշէնգի —Պազար Սատթիֆիան թիւ 7 սենեակը։
Միշտ սենեակը որ եւ իցէ դրաւթիւն կամ թարգմանութիւն ալ կը գրուի։

ՕՄԱՆԱՒՅԱՒՄ

Նոր Տամ որ Բարիզի երկրորդ հատորը Պօլիս հատած ըլլալով Ազգ. բաժանորդներէն կը խնդրուի՝ որ իրենց անդորրագիրը Ներկայացնեն Զաքարիաքճրլար Լեգուչու թիւ 10 Տէտէեանց վաճառատունը, եւ հանկէ ստանան նոյն հատորը։

Այս լրագիրը չորեքշաբթի երեք անգամ կը հրատարակուի, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթի օրերը։ Բաժանորդագրութեան տեղին են կ· Պոլիս Զինեվի խանը վերի յարկը թիւ 6 Մասիսի խմբագրատունը։
Լոկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուաց սենեակները։
ԻԶՄԻՐ. Պետիան աղա Տէմիրճեան։
ԵՒԴՈԿԻԱ. Թորոս աղա ոսկերիչ։
ԱՏԱՐԱԶԱՐ. Մեսրոպ աղա Տ· Գէորգեան։
ՊՐՈՒԱ. Կարապետ աղա Թաղէոսեան։
ԹԷՔԷՐՏԱՂ. Համբարձում աղա Քոսրովքէշիշեան։
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր աղա Լիլեանեան։
ԿԱՐՍ. Կարապետ պաստելի Զաքարեան։
ՄՈՒՇ. Մկրտիչ աղա Փոքմիկեան։
ՍԵՒԱՍՏԻԱ. Վարդան Լիլնոսի Արզարեան։
ԵԱՇ. Մ· աղա Խաչիկեան։
ՅՈՒՇԱՆ Մկրտիչ աղա Աշճեան։
ՀԱԼԷՊ. Նիկողայոս աղա Տէր Մարգարեան։
ԵՐԶՆԿԱ. Ընթերցասիրաց Թանգարան։
Ուրիշ քաղաքներէ դարաստրուիլ ուզողներն այս տեղերէն մէկուն հետ կրնան խօսակցիլ։

Խմբագիր—Տնօրէն
Կ. Ս. ԻՍԿԻԹԻՐՃԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ ԶԻՆԵՎԻ ԽԱՆ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒՆԱՍՈՒԹԵԱՆ
27 ՅՈՒԼԻՍ
(ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԵՏ 100 ԳՈՒՐՈՒՇԻՆ)

Լոնդրա 3 ամիս դուրուշ	109—109½—	
Մարսիլիա »	23.20—23.30	

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
27 ՅՈՒԼԻՍ

Անգլ. լիրա	դուրուշ	109.28
Ֆրանսական ոսկի	»	87.25
Իմպէրիալ ռուբ	»	89 9
Բէրլինի	»	51.24
Հինգ ֆրանք	»	—
Հինգնոց	»	103.30
Գլինտ	»	118

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 27 ՅՈՒԼԻՍ

ԱՐՄՏԻՐ

Ցորեն կարմիր	Գէորգիայի	26	—28
» »	Ազոգ	26	—30
» »	Գալէրք	26	—28
» »	Գուրկոզ	23	—25
» »	Թէքիրտաղ	23	—25
	կակուղ Ազոգ	24	—27
» »	Գէորգիայի	29	—30
Սիրքա Գուրնա		24	—27
Ցորեն կակուղ Գուրկաշ		20	—24
» Վառնա		20—24	
» » Պալէրք		22—26	
Եգիպտացորեն Գունա		16—17	
» Անատոլ·		16—17	
Գարի Գունա		10—11	
» Անատոլ·		10—11	

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ
ԽՈՋԱԿ ԶՈՐ

Պուրսա	դուրուշ	30—45
Անատոլու	»	
Գօլոս		
Էմիրնէ	»	
Ծակած		

ԲԱՄՊԱԿ

		Դուրուշ	
Կէյվէ	հօխա	9	—
Իզմիր	»	10	—
Վառնա	»	9½—	
Գարսիասան	»	7½—	
Վրասան	»	7½—	—

ԲՈՒՐԴ

Անատոլու լուացուած	հօխա	15½—16	
» չլուացուած	»	7—8	
Ռումելի լուացուած	»	17—	
» չլուացուած	»	7½—8½	
Վրասան լուացուած	»	10½—	
» կէս		12	—
» չլուացուած	»	17	—
Յոպիոնա	»	10	—
Նոսկի Եէնիր	»	9	—

ՄԱԶԸ

Գարսկասան	հօխա	10½—	
Անատոլու	»	9½	
Ճերմակ	»	—	

ՃԻՃԻՒ

Գայսերի Ա· տեսակ	հօխա	19—20	
» Բ· »	»	18	—
Էնկիւրիւ »	»	18	—
Թոդաթ »	»	18½—	
Աքէյէր »	»	17	—
Լոզգատ »	»	16—17	
Զօրուտ		16—17	

ԹԻՆԹԻՐ

Էնկիւրիւ	հօխա	48	—50
Գաստամպոլ	»	48	—50
Պէյրազար	»	48	—50
Զէրբէզ	»	48	—50
Զան	»	26	—

ԱՃԱՒԻ ՄԱՐԲԻ

Ամասիա	9½—10կտոր	մէկ	0·Լ·
Եոզկատ	» »	»	»
Մելիա	» »	»	»
Կէդրուտ	» »	»	»
Գայաէրի	» »	»	»

ՁԷՐ

Մուտանիա	հօխա	6½—	
Արմաւէր	»	6	—
Սոքէր	»	9	—
Միսիսի	«	6½—	
Գլինտ Թոզամի երկրին մէջ		9½—10	
Սալէպ Դասմամպոլ	հօխա	—	
Աֆիոն	» 250	—	
Բիլիրէ	» 24	—	
Մուրամ	» 4	—4½	
Կուսատ Անատ·	Բիլ 30	—33	
» Ռումելի »		—	
Մեսուրս Պարսկ· Բէյրա	» 47	—52	

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

		դուրուշ	
Խանվէլ Բիօն· տեսակ 100	հօխ·	850—930	
« Բ· »	»		
Եէմէն	» 16		
Շաքար փոշի Անգլ· կնդ·		260—262	
» » Գաղղ·	»	—	
» գլուխ Գաղղ·		310—315	
Զայ Պոնիա	հօխան	21	—23
» Բէլա ծաղիկ	»	45	—70
Անագ (գալայ)	կնդ·	930	—930
Պղպեղ (պիպէր)	հօխա	9	—9½
Լեղակ (տիլիա) Պէնկալա	»	135	—170
» » Մատրաս	»	—	—
Զինք ասիա· 100	հօխա	ֆր· 90	—
Երկաթ Ձոդածեւ		58	—60
» տախտակ		72	—
» բեւեռաց		64	—66
Գարֆիլա		120	—
Բրինձ Լատալիոյ 100	Բիլ·	ֆր· 42½	
Կարագ եղ Ամսոյ	դրչ·	13	—14
Խալիաք	»	52	—26